

Nr. 285 *** NIEUWS VAN HER EN DER *** januari 2020
Uitgave van het Afrika-Europa Netwerk. E-mail: cubr@knr.nl
Web: www.afrikaeuropanetwerk.nl

Afrika volgens Afrikaanse media: het continent bruist!

Kerknet.be nam een duik in Afrikaanse media. Anders dan in de westerse media, trof deze Belgische kerkelijke site weinig doemscenario's. Negen grote verhalen.

1. Dictators verjaagd onder burgerprotest: De Sudanese president Omar Al-Bashir, die al decennia geleden voor misdaden tegen de menselijkheid aangeklaagd werd door het Internationaal Strafhof in Den Haag, moest in 2019 aftreden onder druk van de bevolking. Ook het leger zag zich gedwongen een democratische overgang te regelen. In Algerije moest president Bouteflika opstappen nadat hij aankondigde opnieuw te willen meedingen voor een mandaat. In DR Congo maakte president Joseph Kabila na democratische verkiezingen plaats voor Félix Tshisekedi. De zoon van de eeuwige oppositieleider Etienne Tshisekedi (die overleed in februari 2017) kreeg van de bevolking het voordeel van de twijfel.

2. Nigeriaanse schrijfster inspireert wereldwijd: Chimamanda Ngozi Adichie is op haar 42ste een van de belangrijkste Afrikaanse auteurs. Ze groeide op in Nigeria. Haar ouders werkten aan de universiteit. Zelf haalde ze onder meer een master aan de Yale Universiteit (VS). Ze bekritiseert o.a. de vernietigende werking van het eenzijdige verhaal dat in de westerse pers verschijnt over het Afrikaanse continent.

3. Nobelprijs voor de Vrede voor Ethiopische premier: Premier Abiy Ahmed Ali ontving de Nobelprijs voor de Vrede omdat hij een vredesakkoord bereikte met Eritrea. De prijs wordt gezien als een steunbetuiging. In eigen land heeft hij te maken met etnische spanningen. Hopelijk slaagt de premier erin de stabiliteit en eenheid in Ethiopië te bevorderen.

4. Keniaanse kapucijn 'Leraar van het jaar': De Keniaanse kapucijn Peter Tabachi won de Global Teacher Prize 2019. Hij zei daarover: "Deze prijs is een erkenning voor de jonge mensen van dit continent. Het zegt: Jullie kunnen alles aan. Afrika zal wetenschappers, ingenieurs en ondernemers voortbrengen van wie de namen wereldwijd bekend zullen worden. En meisjes zullen er een belangrijke rol in spelen."

5. Eliud Kipchoge vestigt wereldrecord marathon: De Keniaanse Olympisch kampioen Eliud Kipchoge liep de marathon in minder dan 2 uur. Van de aandacht maakte hij gebruik om een boodschap mee te geven: *No human is limited*. Ik geloof niet in grenzen, verklaart Kipchoge.

6. Afrikaanse start-ups in technologie doen het goed: Vooral in Engelstalige Afrikaanse landen doen heel wat start-ups in de technologie het goed. Zo is er onder meer Swvl, een bedrijf dat begon met openbaar vervoer in Caïro en inmiddels al uitgebreid is naar Nairobi in Kenia en Lagos in Nigeria. Of BBOXX, dat zonne-energie voorziet in meerdere landen in Afrika.

7. *Zuid-Afrika wint Wereldbeker rugby*: Zuid-Afrika schreef in 2019 geschiedenis door voor de derde keer de Wereldbeker te winnen. Het team versloeg favoriet Engeland in Japan.

8. *Vrede versus gewelddadig conflict*: Negatief is dat een aantal regio's in Afrika gebukt gaan onder aanhoudende conflicten. De G5 Sahel Group kwam meermaals samen om een gezamenlijke aanpak te bespreken tegen terreurbewegingen als Boko Haram, Al-Qaeda en Al-Shabaab, maar voorlopig zonder concreet resultaat. Gewapende milities in Oost-Congo blijven burgers terroriseren. Positief is dat de strijdende leiders in Zuid-Sudan, o.a. door bemiddeling van het Vaticaan, zich engageerden voor een vreedzame oplossing van hun conflicten. Ook de leiders van de regerings- en oppositiepartij in Mozambique besloten (opnieuw) de strijdbijl te begraven.

9. *Sudanese cinema herleeft*: Veelbelovend in de jaren 60 en 70 verdween de Sudanese film geruisloos van het podium ten tijde van het islamistische militaire regime van Omar Al-Bashir. Maar nauwelijks nadat hij van de macht was verdreven, stonden filmmakers klaar voor nieuwe producties. Verscheidene daarvan zullen binnenkort ook in Europese filmzalen te zien zijn, o.a. 'Tu mourras à 20 ans' en 'Talking about trees'. (Bron: Kerknet.be, 4/1/2020)

Afrikaans genetisch materiaal wordt misbruikt

Veel genetisch materiaal en onderzoeksdata verdwijnen uit Afrika om gebruikt te worden in onderzoekscentra en bedrijven elders in de wereld, schrijft Keymanthri Moodley, directeur van het Centre for Medical Ethics & Law aan de Stellenbosch Universiteit (Z-Afrika). Proefpersonen weten vaak niet wat er met hun materiaal gebeurt, ook niet als daar geld mee verdiend wordt.

Biodiversiteit is een van de grootste rijkdommen van Afrika. Biotechbedrijven en onderzoeksinstellingen over de hele wereld leggen maar al te graag de hand op genetisch materiaal uit het continent. Vaak gebeurt dat zonder expliciete toestemming of akkoorden over de transfer van genetisch materiaal. In feite is dus sprake van biopiraterij: het direct of indirect onrechtmatig misbruik maken van individuen of gemeenschappen die deelnemen aan wetenschappelijk onderzoek. Deelnemers begrijpen vaak het complexe jargon niet dat gebruikt wordt in toestemmingsformulieren, vooral als het gaat om toekomstig gebruik van hun data of wat betreft commercialisering.

Biopiraterij kent een lange en controversiële geschiedenis in Afrika. Recent nog kwam het voor tijdens de ebola-epidemie in West-Afrika tussen 2014 en 2016, toen duizenden biologische stalen het continent verlieten zonder toestemming. Dat heeft de discussies over donorrechten, biopiraterij en genetische soevereiniteit opnieuw doen toenemen.

Keymanthri Moodley stelt dat goede wetenschap transparant en eerlijk moet zijn. Er moeten eerlijke en degelijke akkoorden zijn rond de transfer van materiaal of data.

Vertegenwoordigers van gemeenschappen moeten de gelegenheid krijgen om de formulieren van toestemming na te kijken en te verzekeren dat de juiste taal gebruikt wordt om commercialisering of uitwisseling van data te bespreken. De gemeenschap op een authentieke manier betrekken bij het onderzoek en de verdeling van de baten uit dat onderzoek is essentieel om een onderzoek eerlijk te maken. (Bron: IPS, 1/1/2020)